

מה הוא גיליון מידע על סיכונים תעסוקתיים?

גיליון מידע זה הוא אחד מתוך סידרה של גיליונות מידע בינלאומיים המתייחסים לסיכונים תעסוקתיים במקצועות שונים. הוא מיועד לכל אלה הקשורים מקצועית בשמירת הבטיחות והבריאות בעבודה: רופאים ואחיות תעסוקתיים, גיהותנים, ממוני וקציני בטיחות, מפקחי עבודה, נציגי עובדים, ועובדים מיומנים אחרים.

גיליון מידע זה מפרט, בסדר תקני מוגדר, את הסיכונים השונים אשר וטרינר עלול להיות חשוף אליהם במהלך עבודתו הרגילה. גיליון מידע זה אינו מיועד לספק עצות אלא מהווה מקור מידע בלבד. הידע אודות מה שגורם לפציעות ולמחלות תעסוקתיות מאפשר לתכנן וליישם אמצעי מגן מתאימים כנגד סיכונים אלה.

גיליון מידע זה מכיל ארבעה עמודים:

בעמוד הראשון מצוי מידע על הסיכונים המשמעותיים ביותר לגבי עבודתו של וטרינר. העמודים 2 ו-3 מכילים מידע מפורט ושיטתי יותר בנוגע לסוגים השונים של הסיכונים, לעתים ביחד עם הצעות לגבי אופן מניעתם (הם מסומנים כ- ❶ וכו' וההסבר להם ניתן בסוף עמוד 3). עמוד 4 מיועד עבור מידע ספציפי, שהוא בעל ערך במיוחד עבור מומחים בתחום הבטיחות והגהות, והוא כולל את תיאור המקצוע, פירוט המטלות של העובד, הערות, מראי-מקום, וכדומה.

מי הוא וטרינר?

עובד אקדמאי מוסמך ברפואה וטרינרית, המטפל בחיות-מחמד, חיות-משק וחיות מעבדה וספורט. עוסק בחקירה, טיפול ובקרה של מחלות המועברות ע"י בעלי חיים ובמניעת העברת מחלות אלה, מבע"ח או ממוצרי מזון מן החי, אל האדם.

מה הם הסיכונים העיקריים של עיסוק זה?

- החלקות, מעידות ונפילות במישור או הזמן טיפוס על מדרגות ו/או סולמות
- היפגעות עקב מעיכה, לחיצה, דריסה, נשיכה, נגיחה וכדומה, הנגרמות ע"י בקר ובע"ח אחרים, במכלאה או במשק, בזמן ביצוע בדיקות וטיפולים
- פציעות ודקירות כתוצאה מתאונות עקב שימוש בכלי עבודה או כלי קיבול חדים
- חשיפה לכימיקלים שונים, הגורמים לעתים קרובות לאלרגיה או לדלקות עור, ולעתים אף להרעלה.

סיכונים תעסוקתיים

סיכוני תאונות

- 1 החלקות, מעידות ונפילות במישור (במיוחד על רצפות רטובות וחלקלקות במחלבות, חדרי חליבה, וכו') או בזמן טיפוס על מדרגות ו/או סולמות
 - 2 היפגעות עקב מעיכה או לחיצה, הנגרמות ע"י בקר במכלאה או בחווה בזמן ביצוע בדיקות וטיפולים
 - 3 חשיפה לתנאי טמפרטורה קיצוניים, בעת העבודה בשדה
 - 4 פציעות הקשורות בשימוש בכלים חדים (אזמלים, סכינים, מספריים, מזרקים, מחטים, משורים, חצים של רובי הרדמה, וכו')
 - 4 חתכים ושריטות, כתוצאה מבקבוקים שבורים, אמפולות, וכו'
 - 5 פגיעה בעיניים, כתוצאה מחלקיקים מעופפים ומאבק
 - 4 התקלפות העור כתוצאה מכוויות מים רותחים
 - 2 פציעות שנגרמו בעת הבדיקה והטיפול בבע"ח, כמו: בעיטות, שריטות, נשיכות, דריסה, דחיפה, מעיכה, נפילה, מכת קרניים, וכו'
- סיכונים הקשורים בנסיעה בדרכים כפריות משובשות, כולל נהיגה, רכיבה על סוס, וכו'
- סיכונים הקשורים בשימוש בכלי ירייה, רעלים וחומרים טוקסיים
- סיכון מוגבר לתאונות דרכים, בזמן עבודת חוץ או נסיעות בתנאי מזג אוויר גשום ו/או קשה.

סיכונים פיזיקליים

- 6 חשיפה לקרינת איקס ממכונות רנטגן ווטרינריות, או לקרינה מיננת בעת השימוש ברדיואיזוטופים
- 3 אפשרות של פגיעה בשמיעה, כתוצאה מהעבודה בתנאי רעש היתר הקיים במרפאות ובתי החולים לחיות המחמד הרועשות
- 3 חשיפה לגורמים סביבתיים, כולל חום או קור קיצוניים, וכו'

סיכונים כימיים

- 7 זיהום של פצעים, שנגרמו לווטרינר בזמן הטיפול בבע"ח, בחומרים טוקסיים שונים כולל פסטיצידים
- 7 פגיעות בעור, מחלות דרכי הנשימה וסיכוני בליעה אקראית שנגרמים כתוצאה מחשיפה לכימיקלים וחומרים פרמצאוטיים המשמשים בווטרינריה, כמו: גזי ואדי הרדמה; דאודורנטים; חומרי ניקוי, חיסוי ועיקור; סמים ותרופות אנטיביוטיים; כימיקלים מעבדתיים וחקלאיים; מי-חמצן; תרכיבים (סרום); וכו'
- 7 חשיפה לטוקסינים בלתי-מזוהים, העלולים להיות מסרטנים, בעת ביצוע עבודות מחקר בשדה ובמעבדה
- 7 חשיפה לחומרי חיסוי ועיקור העלולה לגרום לדרמטיטיס ולארגיות.

סיכונים ביולוגיים

- 7 זיהום בקטריאלי או ויראלי, בעקבות פציעה שנגרמה ע"י בע"ח (לדוגמא: כלבת, טטנוס, נמק, ...)
- 7 סיכון לחלות במחלה זואונוטית (זואונוזות: אינפקציות ומחלות המועברות לאדם ע"י חיות בעלות-חוליות (לדוגמא: לפטוספירוזיס, ברצלוזיס, הפטיטיס B, וכו')
- 7 מגע עם אבק אורגני ו/או אנטיביוטיקה עלול לגרום לדרמטיטיס ואלרגיה
- 8 7 מגע עם נוזלי-גוף של בעלי חיים (דם, שתן, צואה, וכו') עלול לגרום לאינפקציות
- 8 היווצרות דלקת נגיפית מדבקת (מחלת ORF) כתוצאה ממגע עם כבשים ועזים או עם המרעה המזוהם על ידם
- 7 8 סיכון להידבק במחלות הנגיפיות MILKER'S NODULE (קשרירי החלבן) או מחלת ניוקסל
- 7 8 סיכון להידבק בפטריות, ו/או מחלות תולעים (כמו אכינקוקוזיס) שמקורן בעלי החיים המטופלים התפתחות של אלרגיה לשער של בעלי חיים. [הערה 1]

בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

לחץ נפשי הקשור באחריות ובעומס עבודה ניכר עייפות כרונית כתוצאה משעות עבודה לא שגרתיות, מחסור בשינה, וכדומה החרפת תחושת העייפות, כתוצאה מאפקטים סינרגיסטיים הקשורים בחשיפה לחומרים מסוימים, כמו חומרים המשמשים להדברת פרעושים, וכדומה גורמים פסיכולוגיים וחברתיים הקשורים לאופי העבודה או למקום העבודה, כולל יחסי אנוש, ארגון העבודה, חשיפה לפשע או אלימות הקשורים בעבודה, עבודה במשמרות, וכו'

רשימת אמצעי המניעה

- 1 במידת הצורך, השתמש בנעליים עם סוליות בלתי מחליקות
- 2 יש לוודא כי בעל החיים קשור היטב בזמן ביצוע הטיפול או הבדיקה, ולעזר במידת הצורך באנשים אחרים שירסנו את בעל החיים המטופל; לעתים יתכן צורך בביצוע הרדמה
- 3 יש להתאים את סוג הביגוד בהתאם לתנאי הסביבה
- 4 יש לטפל בזהירות מרבית בחפצים חדים, כולל אזמלים, מזרקים, סכינים וחצי רובה הרדמה; יש להשתמש במכלי אחסון יעודים למחטי מזרקים משומשים עד לסילוקן; יש להשתמש בכפפות מתאימות בעת הצורך
- 5 יש להשתמש במשקפי מגן, בהתאם לתנאי הסביבה
- 6 יש להקפיד לשמור על הנחיות ונוהלי בטיחות הקרינה, כפי שנקבעו ע"י משרד הבריאות והועדה לאנרגיה אטומית
- 7 יש להקפיד על שמירת תקנות הגהות התעסוקתית והבטיחות בעבודה (בגורמים מזיקים, במתכות מסוימות, וכו'), ועל התקנות וההנחיות הרלבנטיות של משרד הבריאות (במיוחד בהקשר לחשיפה לגורמים ביולוגיים המצריכה שימוש בכפפות ובציוד מגן אישי לפי המקרה); במידת הצורך יש לבדוק מה מומלץ ב-MSDS של החומר הכימי שאתו עובדים
- 8 יש להשתמש בכפפות, משקפי מגן, ובציוד מגן אישי נאות אחר, בהתאם למקרה.

מידע מקצועי נוסף

שמות נרדפים (חליפיים)

רופא בעלי חיים; רופא וטרינרי; רופא חיות; רופא סוסים. (כולל: וטרינר של מעבדת טיפול בבע"ח; וטרינר עופות; ווטרינר בבריאות הציבור).

הגדרה ו/או תאור העיסוק

מאבחן ומטפל במחלות ופציעות של חיות-מחמד, כמו חתולים וכלבים, וחיות-משק, כמו צאן ובקר: בודק את החיה כדי לקבוע את אופי הפגיעה או המחלה ומטפל בחיה בצורה רפואית או בניתוח. בודק עדרי בקר המשמשים לחליבה, סוסים, כבשים וחיות אחרות לגבי מחלות, ומחסן את החיות כנגד כלבת, ברזלזיס והפרעות אחרות. מיעץ לבעלים של בעלי החיים בנוגע לאמצעי המנע התברואיים, ולהזנה והטיפול הכולל לקידום בריאותן של החיות. עשוי לעסוק במחקר, הוראה, או ייצור מוצרים מסחריים. יכול להתמחות במניעה ובקרה של מחלות המועברות ע"י בע"ח ואז הוא יכונה בשם וטרינר לבריאות הציבור (שרות המדינה). יכול להתמחות באבחון וטיפול של מחלות בע"ח, תוך הסתייעות במכונות רנטגן ובחומרים רדיואקטיביים, ואז יכונה בשם רדיולוג-וטרינרי (שירותי הרפואה) [DOT].

תעסוקות דומות ו/או ספציפיות

אנטום וטרינרי; אפידמיולוג וטרינרי; בוחן בשר, עופות ודגים (וטרינריה); בקטריולוג וטרינרי; טכנאי וטרינרי; מומחה לחלב (וטרינריה); מיקרוביולוג (וטרינריה); מנהל מחלקה וטרינרית; מפקח בע"ח (וטרינריה); וירולוג/פיזיולוג/פרזיטולוג/פרמקולוג/פתולוג (וטרינריה); רדיולוג וטרינרי; שרת (בי"ח לחיות).

מטלות

אבחון (מחלות ופציעות של בע"ח); אכיפה (של תקנות" מתייחס לוטרינר עירוני/ממשלתי); בדיקה (בע"ח; איכות טהרה ובטיחות מזונות מן החי, וכו'); הדרכה; הזרקה; חבישה; חיטוי ועיקור; חינוך; חיסון; חקירה (מחלות בע"ח, וכו'); טיפול; ייעוץ (בהקשר לטיפול וריבוי בע"ח); כתיבה (מרשמים, מאמרים, דוחות...); מניעה (מגיפות ומחלות בע"ח, ומחלות בע"ח המועברות לאדם); מעקב (אחר בע"ח חולים); ניהול (מרפאה); ניתוח (בע"ח); סיוע (למחקר ופיקוח אפידמיולוגי ורדיולוגי על בע"ח); פיקוח; צילום (במכונת רנטגן); קביעה ושיפור (שיטות טיפול בבע"ח); קיבוע (שברים...); רכש (ציוד רפואי וציוד ווטרינרי אוזל).

ציוד עיקרי הנמצא בשימוש

אספקה רפואית (אזמלים, מזרקים, מחטים, חוטי ניתוח, חומרי חבישה וקיבוע, פלסטרים, וכו'); רצועות עור ושרשרות; מד חום; מד לחץ דם; מיקרוסקופ; מסורים; מסכות; סטתוסקופים; ציוד הרדמה; ציוד חיטוי ועיקור; שולחן בדיקה וטיפול; וכו'.

מקומות עבודה בהם העיסוק שכיח

אגודות חקלאיות; אוניברסיטאות ומכוני מחקר (הוראה, מחקר וחדרי חיות); בתי ספר לווטרינריה; גני חיות; חות חקלאיות גדולות; מפעלי ייצור מזון מן החי; מרפאות פרטיות ו/או ציבוריות; משחטות; משרדי בריאות וחקלאות; רשויות מקומיות; שמורות טבע לבע"ח; וכו'.

הערות

1. המחלות העיקריות אשר ווטרינר עלול להידבק בהן הן: Anthrax, Brucellosis; Bovine Tuberculosis; Cryptosporidiosis; Hantavirus; Hardjo Leptospira; Herpes virus Semiae; Leptospira icterohaemorrhagiae; Lyme disease; Newcastle disease; Orf; Ovine chlamydiosis; Psittacosis; Q fever; Rabies; Ringworm; Streptococcus suis. מתוך מראה מקום מס'

מראי מקום

1. Encyclopaedia of Occupational Health and Safety, 4th. Ed., ILO, Geneva, Vol. 1 1998.
2. U.S. Department of Labor: Dictionary of Titles, 4th. Ed., 2 Vol., 1991.
3. Health and Safety Executive: Occupational Zoonoses, London, HM Stationary Office, 1993.
4. Raffle, et al: Hunter's Diseases of Occupations 8th. Ed., Edward-Arnold, London, 1994.
5. USPHS: Occupational Diseases - A Guide To Their Recognition, NIOSH, 1977.